

fråga 2-7
institutionen för
designvetenskap

Del 2: Frågor om forskarutbildningen

Forskarutbildning kan finnas såväl vid universitet med examensrätt på forskarutbildningsnivå som högskolor/institutioner utan examensrätt på forskarutbildningsnivå.

1. Har högskolan/institutionen examensrätt på forskarutbildningsnivå?

Ja

Frågorna 2 - 5 besvaras endast av de lärosäten som har examensrätt för forskarutbildning.

2. Beskriv institutionens forskarstuderande:
- Hur många forskarstuderande finns totalt?
 - Vid vilken institution/lärosäte antas de forskarstuderande?
 - Vilka är kriterierna för antagning?
 - Hur finansieras deras forskarutbildning?
 - Hur integreras de forskarstuderande i den egna institutionens/motsvarande verksamhet?
3. Beskriv institutionens/motsvarande övriga externa samarbete inom ramen för forskarutbildning och forskning:
- Med vilka svenska institutioner samarbetar institutionen/motsvarande och vad innebär detta nationella samarbete?
 - Med vilka internationella institutioner samarbetar institutionen/motsvarande och vad innebär detta internationella samarbete?
4. Beskriv högskolans/institutionens egna insatser i de forskarstuderandes forskarutbildning. I resonemanget kan ingå bl.a.
- undervisning, handledning
 - seminarier, symposier, studieresor
 - produktionsresurser
5. Beskriv forskarutbildningsmiljön i övrigt.

Frågorna 6 -7 besvaras av samtliga.

6. Redogör för befintlig utbildning/kurser över magisternivå.
7. Beskriv eventuella idéer eller planer för att få till stånd konstnärlig forskarutbildning.

Allmänna kvalitetsaspekter

De aspekter på kvalitet som Högskoleverket fokuserar i sina utvärderingar utgår från målen i högskolelag och högskoleförordning. Kvalitetsaspekterna är framtagna i samarbete med lärosätena och avser utbildningens förutsättningar, process och resultat.

Det ligger utanför Högskoleverkets ansvar att utvärdera enskilda individers prestationer. En analys av examensarbeten/ uppsatser kan dock vara ett underlag bland andra för att bedöma utbildningens kvalitet.

Nedan diskuteras de olika kvalitetsaspekterna. Då inget annat anges avses både grund- och forskarutbildning.

Studentgruppens rekrytering och sammansättning

Studenternas/de forskarstuderandes förkunskaper och motivation, kvaliteten på eventuella förberedande utbildningar samt studentgruppens storlek, är viktiga ingångsfaktorer som påverkar kvaliteten i utbildningen. Dessa faktorer styrs till stor del av information, studievägledning, söktryck, rekryteringsåtgärder och antagningsförfaranden.

Lärarkompetens och möjligheter till kompetensutveckling

Lärarnas kompetens och lärargruppens sammansättning är en viktig förutsättning för utbildningens kvalitet. Det krävs att utbildningen bärs upp av lärare som har vetenskaplig/konstnärlig skolning inom ämnet/ämnesområdet och god pedagogisk förmåga. Forskarutbildade eller konstnärligt skapande lärare/handledare som både forskar och utbildar är en förutsättning för att det ska vara möjligt att skapa ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärarna ska också ha möjligheter att upprätthålla och vidareutveckla sin vetenskapliga/konstnärliga och pedagogiska kompetens. Det är viktigt att lärarnas konstnärliga skolning och yrkesanknutna erfarenhet inom och utom högskolan kompletterar varandra, särskilt i utbildningar som leder fram till yrkesexamina.

Jämställdhet och mångfald

Såväl studentgruppens som lärargruppens sammansättning med avseende på kön, ålder samt social och etnisk bakgrund påverkar de läroprocesser som utvecklas i utbildningen. Genus- och mångfaldsperspektiv har också betydelse för kvaliteten i utbildningens innehåll.

Utbildningens mål, innehåll och organisation

Lärosätets beskrivning av utbildningens mål, innehåll och organisation (i utbildningsplan, kursplaner eller på annat sätt) ska innefatta eller anknyta till målen i högskolelagen och tillämpliga föreskrifter i högskoleförordningen. Graden av måluppfyllelse bör vara möjlig att bedöma. God ledning och tyd-

lig organisation med klar ansvarsuppdelning samt gott administrativt stöd är betydelsefulla kvalitetsaspekter. Långsiktighet och kontinuerlig förnyelse av utbildningen är viktig, liksom studenternas/de forskarstuderandes, lärarnas och den övriga personalens möjligheter att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

Bibliotek och övrig informationsförsörjning

En utbildningsmiljö av hög kvalitet förutsätter god tillgång till vetenskaplig informationsförsörjning av skilda slag inom relevanta ämnesområden. Biblioteket är även en pedagogisk resurs och samarbetet med studenter, lärare och utbildningsansvariga är viktigt. För konstnärliga utbildningar är kontakten med en konstnärligt aktiv miljö väsentlig.

Infrastruktur

En god infrastruktur som också ger möjlighet till flexibelt lärande är viktig för en väl fungerande utbildning. I infrastrukturen ingår exempelvis tillgången till verkstäder, ateljéer, konsertsalar, danssalar, repetitionslokaler, studior, scener, mötesplatser, datorer och annan utrustning.

En kritisk och kreativ miljö för utbildningen

En kritisk och kreativ miljö kan ses som en syntes av kvalitetsaspekterna ovan. Ett väl fungerande nätverk av kontakter med närliggande utbildningar, angränsande ämnen och ämnesområden, både nationellt och internationellt, bidrar till att skapa den kritiska och kreativa miljön. Det gör också möjligheterna för studenter/forskarstuderande och lärare/handledare att på olika mötesplatser och i olika konstellationer diskutera och lära av varandra.

Undervisningsmetoder

Valet av undervisningsmetoder i utbildningen (inklusive vilka krav som ställs på studenternas eller de forskarstuderandes arbetsinsatser) är viktiga faktorer för lärandet. Inom grundutbildningen har frågan om hur en högskolenybörjare introduceras i högskolemiljön betydelse. Handledningen av projekt, redovisningar och uppsatser är central, bland annat är det viktigt att uppmärksamma vilken handledningsresurs som avsätts och hur själva handledningsprocessen utformas.

Lärarnas arbetssituation

Universitetslärares roller som lärare/handledare, forskare/utövande konstnär och administratör samt omfattningen av dessa olika roller påverkar utbildningens kvalitet.

Utbildningens uppläggning

Att utbildningen svarar mot det aktuella kunskaps- och forskningsläget, bland annat genom kopplingar till pågående forskning och aktuella forskningsresultat är av relevans för utbildningens kvalitet. Integreringen av teoretisk och tillämpad kunskap har betydelse för framtida yrkesrelevans. Kvaliteten i utbildningen påverkas också av om det finns en progression i utbildningen.

Samverkan och internationalisering

Viktig är även samverkan med det omgivande samhället med yrkes-/konstlivet och med andra akademiska miljöer, nationellt och internationellt, till exempel genom lärar- och studentutbyte.

Examinationsformer

Formerna för examination styr i stor utsträckning hur och i vilken omfattning som studenterna tillägnar sig innehållet i en utbildning. Därför är en analys av de examinationsformer som tillämpas en viktig del i kvalitetsgranskningen. Externa bedömningar av examinationsformer och examinationsresultat kan bidra till att höja utbildningens kvalitet.

Examensarbeten

En analys av studenters examensarbeten/ uppsatser kan ge en indikation på utbildningens kvalitet. Men en lika viktig del är att granska villkoren för studenternas självständiga arbete och hur detta organiseras.

Utvärdering och kvalitetsarbete

Kursvärderingar och återkoppling av dessa är obligatoriska inom högskolan. Att kursvärderingarna kommer till användning påverkar studenternas motivation att medverka. Betydelsefullt är också om institutionen/motsvarande har ett system för att ta reda på hur studenterna värderar hela sin utbildning samt hur detta system påverkar verksamhetsutvecklingen. Högskolornas arbete med utvärdering och kvalitetsarbete bidrar till en kvalitativt god utbildning.

Genomströmning

En kvalitetsaspekt är att studenter och forskarstuderande får tillräckliga förutsättningar att klara av sin utbildning inom beräknade tidsramar.

Uppföljning

Alumnuppföljningar och andra uppföljningar av de utexaminerades karriär på arbetsmarknaden ger tillsammans med avnämningarundersökningar värdefulla underlag för kvalitetsutveckling av utbildningen. Även nationella och internationella jämförelser av utbildningen kan vara pådrivande i utvecklingsarbetet. Internationella jämförelser blir dessutom allt viktigare på en alltmer internationaliserad utbildnings- och arbetsmarknad.

Relevanta mål och föreskrifter

Relevanta mål i högskolelagen och relevanta föreskrifter i högskoleförordningen

Relevanta övergripande mål 1 kap. högskolelagen (SFS 1992:1434)

2 § Staten skall som huvudman anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

- - -

Högskolorna skall också samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet.

3 § Verksamheten skall bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

3 a § I högskolornas verksamhet skall vetenskapens trovärdighet och god forskningssed värnas.

4 § Verksamheten skall avpassas så att en hög kvalitet nås, såväl i utbildningen som i forskningen och det konstnärliga utvecklingsarbetet.

De tillgängliga resurserna skall utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna.

4 a § Studenterna skall ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna.

Högskolorna skall verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

5 § I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iaktas och främjas.

Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden.

Högskolorna skall också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan.

5 a § I lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan finns bestämmelser om att högskolorna inom ramen för sin verksamhet skall be-

driva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter för studenter och sökande oavsett könstillhörighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

9 § Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Forskarutbildningen skall, utöver vad som gäller för grundläggande högskoleutbildning, ge de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning.

Relevanta föreskrifter i högskoleförordningen (SFS 1993:100)

6 kap. Grundläggande högskoleutbildning

Bilaga 2 Examensordning